

HOEFBLAD

57^e jaargang nr.2 Lente 2020

Foto Fia Grootzwagers

NATUURVERENIGING

KEN EN GENIET

Hoefblad

ALGEMEEN E-MAILADRES: <mailto:kenengeniet@home.nl>

VOORZITTER

Programmavoorbereiding
Krantenberichten

Christ Grootzwagers

Kamilleuin 6
5103 CB Dongen
tel. 0162-312116
voorzitter@kenengeniet.nl

SECRETARIS

Els Scheepers
Stoeken 13
5102GT Dongen
tel. 06-48825523
secretaris@kenengeniet.nl

PENNINGMEESTER

Rabobank Dongen
IBAN:
NL44 RABO 0111984114
Ledenadministratie

John van Meggelen
Schoolsticht 47
5102 GD Dongen
tel.0162-517996
penningmeester@kenengeniet.nl

Programmavoorbereiding

Fia Grootzwagers
Schoolsticht 47
5102GD Dongen
tel.0162-517996
vlinder@kenengeniet.nl

BEZORGING HOEFBLAD

Opgave excursies

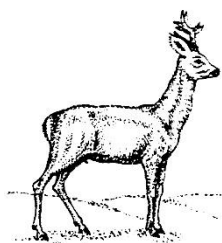
Marie-José van Gestel
Hubertusstraat 9
5106 NS Dongen-Vaart
tel. 06-10120230
mjvangestel.burmanje@home.nl

BESTUURSLID

Afgevaardigde
Bijenvereniging
Ambrosius
Tuingroep

Anton Staps
Dongenseweg 7
5171 NA Kaatsheuvel
tel. 0416-273332
mobiel tel. 06-13402220

BIJ DE VOORPAGINA

De ree heeft een zandgele tot roodbruine zomervacht, 's winters is deze meer grijsbruin tot zwart van kleur. Volwassen dieren hebben geen vlekken. Duidelijk zichtbaar is de witte tot gelige rompvlek. Bij mannetjes is deze vlek 's zomers vrij onduidelijk. De neus is zwart en de kin is wit. De staart is vrij klein (twee tot vier centimeter lang) en enkel zichtbaar tijdens het ontlasten. 's Winters steekt bij het vrouwtje, de reegeit, een bosje witte haren tussen de achterpoten naar achteren, het schortje. Dit lijkt wel op een staart, maar is het niet.

Het volwassen mannetje, de reebok, heeft een eenvoudig gewei, bestaande uit meestal twee tot drie punten (enden). Reebokken met vier tot vijf punten zijn uitzonderingen. Het gewei is meestal ongeveer 25 centimeter lang. Elk jaar tussen oktober en januari groeit er weer een nieuw gewei en valt daarom het oude gewei af. Het gewei groeit onder een basthuid die als het gewei tussen maart en juni volgroeid is, los raakt en wordt afgeschuurd. Een enkele keer komen ook reegeiten met een gewei voor.

Wanneer het gewei nog geen vertakkingen vertoont noemt men die reebok of dat gewei een spitser. Een gaffel heeft één vertakking; dit komt veel voor bij een leeftijd van rond de twee jaar. Het aantal vertakkingen is geen indicatie van de leeftijd: ook een reebok van één jaar, jaarling, kan al een gaffelgewei of een gewei met zes punten hebben. Dit is afhankelijk van de conditie waarin de reebok verkeert. Als deze erg slecht is groeien er slechts een kleine spitser. Zo'n ree noemt men ook wel knobok. Oudere reebokken hebben meestal een gewei met twee keer drie punten, een zesender. Op latere leeftijd kan een reebok weer een vertakkingsloos gewei krijgen.

De ree heeft een kop-romplengte van 95 tot 140 centimeter, een lichaamsgewicht van 16 tot 35 kilogram en een schofthoogte tussen de 60 en de 90 centimeter.

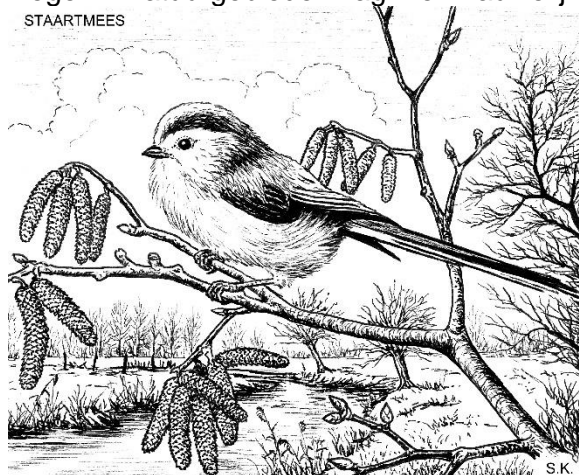
S.K.

Als je op pad gaat en stil bent, kom je dit dier vast en zeker wel een keer tegen.

BESTUURSPRAATJE

De lente staat weer voor de deur, erg vroeg dit jaar, want veel staat er al te bloeien, of is inmiddels al weer verdwenen. Wilgen en hazelaars zijn normaal al de eerste bloeiers, al waren ze nu wel heel vroeg. Tja van winter is er dan ook geen sprake geweest. Het afgelopen seizoen kenmerkte zich door veel regen, maar vooral ook sterke winden. De vogeltrek, met meestal bijzondere waarnemingen, bleef haast achterwege. In natuurgebieden zag men nauwelijks groepen met vogels,

STAARTMEES

geen sijzen, geen putters, geen meevliegende staartmezen. Nee dit weer doet geen goed aan onze natuur, laat het maar wat vriezen, al zal niet iedereen het daar mee eens zijn.

Zelf ben ik samen met Hanny toch bijna dagelijks op stap geweest, lekker de natuur in. Toch zie je dan dat het kwakkelweer erg van invloed

is, op hetgeen je ziet. Vaak was er een gesloten wolkendek, grijze luchten en dat betekent slecht licht. Niet ideaal om te filmen en te fotograferen. Te dikwijls kwam ik thuis met nog géén minuut aan nieuwe opnames. Maar we houden de moed erin, een nieuw seizoen breekt aan. Lente brengt kleur en geur, het bladgroen verschijnt, bomen en struiken beginnen te bloeien. Juist nu moet je eropuit gaan, sla al dat jonge groen gade, kortom geniet.

Natuurvereniging Ken en geniet heeft weer een prachtig programma samengesteld, speciaal voor u. Ga mee met de tochten en leer de natuur nog beter kennen. Onze gidsen zijn altijd enthousiast en staan te popelen, om met u hun kennis te delen. Dankzij hun gaat u steeds meer zien en ontdekken. Vaak zijn het kleine dingen, waar u normaal aan voorbij loopt. Juist in deze tijd is er ontzettend veel te speuren, zelf vind ik het een sport om de eerste bloeiers te vinden. Klein hoefblad, speenkruid, bosanemoon enz. stuk voor stuk mooie ontdekkingen. Als de eerste bloemen verschijnen, dan komen ook de insecten los. Bijen, hommels, maar ook de vroege vlinders, zoals citroenvlinder, dagpauw-oog, kleine vos en oranjetipje.

Lente het is voor velen het mooiste seizoen, zo ook voor mij.

GEZOCHT EEN NIEUWE SECRETARIS

Els Scheepers heeft te kennen gegeven te willen stoppen met haar bestuurswerk. Dus zijn we op zoek naar een nieuw bestuurslid, welke haar taak over wil nemen. Els is bereidt deze nieuwe secretaris mee in te werken. De taak bestaat vooral uit het versturen van correspondentie en het maken van verslagen van bijeenkomsten. Dus we zoeken iemand die zich goed uit kan drukken in geschrift, kort en bondig verslag kan doen van bijvoorbeeld onze bestuursvergaderingen. Man of vrouw, dat doet er niet toe, hoewel het wel leuk is als de verhoudingen 3-3 blijven, zeker gezien de samenstelling van onze leden.

Daarnaast vinden we het belangrijk dat u komt met nieuwe ideeën, passie hebt voor de natuur en u zich inzet voor onze vereniging. Natuurlijk mag u ook eens wat vergaderingen bezoeken, voor u beslist.

Christ Grootzwagers.

NL DOET 14 MAART

De tuinwerkgroep gaat op deze zaterdagochtend weer flink aan de slag. Het is de bedoeling dat er in het bosje naast het lokaal Ons Nest, er een moerasbosje gaat ontstaan. Men is al volop met de voorbereidingen aan de gang geweest. Dode bomen en struiken zijn reeds verwijderd. Er is een lichte glooiing aangelegd, zodat er natte omstandigheden ontstaan. De bestaande sloot zorgt voor meer wateraanvoer. Eigenlijk gaat men hier een situatie maken, zoals die er was voor het kanaal aangelegd werd. Een nat gebiedje, met de daarbij horende planten.

moeraswederik

Niet alles zal tegelijk aangeplant kunnen worden, zo kunnen bosanemonen alleen in het najaar de grond in. Maar toch zal er dit jaar al bloei te zien zijn van moerasplanten, welke reeds besteld zijn. Uiteraard allemaal inheemse planten, zoals de pinksterbloem, een plant die je in het buitengebied steeds vaker ziet. Deze pinksterbloem gaat dienen als lokker van de oranjetipjes, het is de waardplant van dit kleurige vlindertje.

Een andere bijzondere plant is de moeraswespenorchis, familie van de wespenorchis, welke reeds in de tuin staat. Een opvallende bloeier is de moeraswederik, een plant van natte gronden en familie van de grote

wederik, welke elders in de tuin is uitgezaaid. De echte koekoeksbloem mag op het lijstje zeker niet ontbreken, het is een bloeier welke je haast het hele jaar kunt zien. Hij heeft diep ingesneden bloemen en is familie van de gewone koekoeksbloem, welke ook ingezaaid zal worden. In het afgelopen jaar hebben enkele mensen hun uiterste best gedaan met het verzamelen van zaad. Er hebben genoeg bloemen gebloeid in de bloemenweiden, dus ook zaad genoeg. Daarmee kunnen we wat kalere plekken inzaaien en zo een bloemenweelde tevoorschijn toveren.

Een mooie plant is ook de moerasandoorn, welke niet op deze plek mag ontbreken. Het eerste jaar zal het allemaal nog wat ijl lijken. Maar vaste planten zaaien zich verder uit en binnen korte tijd zullen flinke kleurvlakken ontstaan. Tenslotte zetten we ook nog echte valeriaan, een plant van nat en dras, welke graag aan de rand van sloten en vennen groeit.

De NL Doet dag vindt plaats op zaterdagmorgen 14 maart, u mag komen kijken en helpen als u dat wilt. Officieel moet u zich dan aanmelden op www.nldoet.nl. Er wordt rond de klok van 9.00 uur gestart en stoppen doen we rond 12.30 uur. Deze ochtend wordt georganiseerd door het Oranjefonds, waarvan we voor deze dag € 350,- ontvangen, waarmee we de planten hebben kunnen kopen.

FOTOSERIE 1 APRIL 2020:

HEE, GOADE MEE, DAN GAON WE'N EINDJE LOPEN

Hee, goade mee.... In deze fotoserie wil ik U meenemen in gebieden vlakbij huis: o.a. boswachterij Dorst, de Langstraat, Huis ter Heide, Plantloon, de dijkjes van 's Gravenmoer met de ecologische verbindingzone, Oisterwijkse Bossen en Vennen en Kampina. Wat is daar veel te zien in een jaar, bijzondere dingen (ik noem het de krenten in de pap), maar ook heel gewone. De foto's zijn allemaal genomen in 2019.

Hee gaode mee dan gaon we'n eindje lopen
Hou toch op mee poetsen, kijk toch nie zo nauw
Hee gaode mee, de bluumkes staon weer open
Laot oewe jas mer hangen, 't is nie kou

Ik weet 'n plaatske in 't Brabants land

DAGKOEKOEKSBLOEM

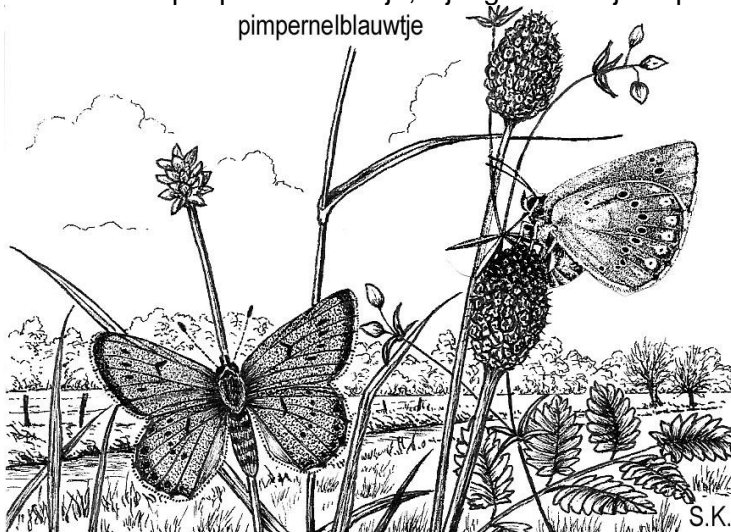

Daor bende vast wel ooit geweest
Wij gaon d'r samen nou 's op bezoek
Dan maken wij mee alle plantjes
En alle vogelkes in 't bos 'n hul groot fist

Hee, goade mee.... Ik zou alleen vooreerst oewe jas mar aondoen,
want het is wat frisjes met de snertwandeling Boswachterij Dorst. Er ligt
een dun laagje ijs op de Oisterwijkse vennen, maar ondanks de kou
zingt de roodborst zijn lied. Maar al snel wordt het voorjaar, de bluumkes
staon weer open, de vogelkes bouwen een nestje, de lammekes
dartelen in de wei en de vlinderkes gaon weer vliegen.

Hee, goade mee... wat loopt daar door de wei? Met ingehouden adem
slaan we een voedsel zoekende vos gade. En daar, een groepje ree-
bokken, zie doen zich te goed op de kruidenakker in Huis ter Heide,
zich niet bewust van de plaatjes schietende fotograaf. De vogeltjes, zij
zingen hun liedje, o.a. roodborsttapuit, grasmus, en vink. De knobbel-
zwaan, de meerkoet en de fuut, zij bouwen een nestje en brengen jon-
gen groot.

De bluumkes staon weer open.... En trekken vlinders en insecten aan.
De atalanta op het koninginnekruid, de distelvlinder op boerenworm-
kruid. En het pimperlblauwtje, zij legt haar eitjes op zorgvuldig uitge-

kozen bloe-
men van de
grote pim-
pernel. Li-
bellen dan-
sen boven
de beken en
vennen en
leggen hun
eitjes op wa-
terplanten.
..... dat is
voorwaar 'n
hul groot
fist....

De zon gaon nerges zo schoon onder as daor
En nerges is de lucht zo blauw
D'r liggen nerges zoveel blaaiques as daor
Dus haalt oew schoen mer van de zulder

En kamt mer vlug wa dur oew haor
Dan gaon we gauw....

Want als de blaaiques beginnen te vallen daor..... dan verschijnen de paddenstoelen, te veel om op te noemen! De meesten heel algemeen, maar wat een mooikes! En als dan het licht zo'n beetje door de verkleurende bomen dwarrelt, dat levert toch prachtige plaatjes op. De bomen en struiken dragen nu vruchten en zorgen voor een overvloed aan voedsel voor de dieren in het bos.

Hee gaode mee..... doe oewe jas mar wir aon, want de winter staat

weer voor de deur, ge kunt hem wel aon vele, hoewel de winters nie mir zén zoals vreuger. We maken nog een laatste rondje door het mulle zand van de Loonse en Drunense Duinen en dan zit onze wandeling door het jaar er weer op.

Foto: kleine parelmoervlinder

[Songtekst](#) van Gerard van Maasakker, tikkie aangepast aan onze omgeving

Fia Grootzwagers

SNERTWANDELING

Met een flinke groep gingen we van start bij de Viersprong. Natuurlijk hadden we elkaar eerst allemaal de hand geschud en een goed nieuwjaar gewenst. Kort na tien ging het door de straten van Dongen richting de Bergen. Even hebben we nog stil gestaan bij de voormalige Aloysius school. Door sommigen werd dit de Pijp genoemd en ja dat bord heeft er jaren voor gestaan. Echter de Pijp zo heette de W-groep

Welke eerst hun onderkomen hadden in de kantine van de melkfabriek in de Tramstraat. Daar stond ook de Pijp, de schoorsteen van het ketelhuis van de zuivelfabriek. Ondergetekende begon daar zijn carrière en ziet nog steeds de grote stoomketel staan. Daar werden vroeger appeltjes gedroogd en die smaakten uitstekend. De school is nu ver-

bouwd tot appartementen. Bij het scoutinggebouw van St. Joseph gingen we de Berg op. Ondergetekende vertelde wat over de historie van het gebied. De naam Achterberg laat zich makkelijk raden, de oudere leden kennen ook nog wel het café Achterberg. Deze plek is van groot belang geweest voor Ken en Geniet, daar vonden de avondvoorstellingen plaats en de vergaderingen. De Bergen zand sluiten van oorsprong aan op de Loonse en Drunense Duinen en lopen door tot voorbij Breda. Onder andere het Kadettenkamp, de Seters, de Woeste Zee, Huis ter Heide, allemaal gebieden die vroeger aaneengesloten lagen.

Diverse leden hebben nog aan de rand van de hei gewoond en kennen nog een deel van de historie van het gebied. De plek is dan ook uniek te noemen, want nergens vindt men een dergelijke zandverstuiving in de bebouwde kom. Veel namen herinneren er nog aan, dat er voorheen nog meer van deze heuvels gelegen hebben. Enkele mensen noemden de namen, Turkenberg, de Heuvel, de Stoomberg enz. In de omgeving van de Kerkstraat liggen nog enkele oude restanten, onder andere achter het Heemkundemuseum. En wie weleens over de Stoomberg fiets ervaart het hoogteverschil wel. Dongen heeft dan ook zijn naam te danken aan de bergen, de Donken aan de Aa. Naderhand is de Donken aan de Aa verbasterd tot Dongen. Bij enkele oude eiken staan we even stil, deze bomen voeren ons terug in de tijd. Sommige van deze eiken kunnen wel een leeftijd hebben van 700 jaar. Men heeft er ooit onderzoek naar gedaan en trok deze conclusie. Als we het zand rondom deze bomen zouden verwijderen, dan komt er in plaats van 5 bomen, slechts één boom tevoorschijn. Ik stond mijn verhaal dan ook te vertellen in de kroon van deze boom. Door het onderstuiven van deze machtige eik is deze vanuit zijn takken nieuwe wortels gaan maken. De takken gaan nog steeds ondergronds naar één enkele stam. In de Loonse en Drunense Duinen noemt men dit forten.

Vroeger toen ik nog in de Molensteeg woonde was de Berg een afkorting pad naar school en het zwembad. Natuurlijk mochten we dit pad niet gebruiken, we kropen immers over de zandhopen van aannemer

Krien Boons en bereikten zo de Berg. Met de groep hebben we op het

hoogste punt van Dongen stil gestaan, ja zomaar 14 meter hoog. In de verte zagen we de molen aan de Molensteeg, maar bij ruim zicht, kan je hier de Amercentrale zien liggen. Keek je om dan zag je de grote open vlakte, waar de Zomerspelen hun kampvuur houden. Zelf bedacht ik dat dit wel een mooie plek zou zijn voor een groepsfoto. Bart

Leemans schoot bijgaand plaatje van de deelnemers. Aan de rand staan overal eiken, deze werden indertijd aangeplant, om het stuivende zand tegen te houden. Op een boom zagen

we nog wat paddenstoelen staan, het waren paarse korstzwammen. Na de afdaling kwamen we bij het speelveld, hier stond voorheen een

kleine boerderij, welke afgebrand is. Iets verder verlieten we de Bergen en ging het richting zwembad de Vennen. De naam zegt het al, heel lang geleden lagen hier enkele vennen. Daar zal best weleens in gezwommen zijn, waardoor het idee ontstond een zwembad aan te leggen. Voor die tijd had Dongen een enorm buitenbad. Groot, want mannen en vrouwen werden toen nog netjes gescheiden gehouden. Dus er was een heren- en damesbad, met daar tussen in het kikkerbad en daarachter het diepe, met de hoge en lage duikplank. Voor die tijd een prachtige accommodatie. Weet nog goed dat we af en toe een dubbel-tje mee kregen, om te besteden bij het winkeltje. Helemaal aan de achterkant stond het theehuis, maar daar zal beslist wel wat anders gedronken zijn. Ook waren in het begin de zonneweiden gescheiden, later verwaterde dat allemaal. Nu ligt er het overdekte bad.

Langs het pad staan oude acacia's, die bieden een prima broedplek voor de hollenbroeders. Koolmezen, pimpelmezen, boomkruiper en soms ook de boomklever vinden er hun schuilplek. Zo ook vleermuizen, die achter de schors voldoende ruimte vinden. Links zien we nog enkele weilanden liggen, ze liggen een stuk lager. In de jaren zestig van de vorige eeuw stonden deze vaak blank. In de winter was dit een ideale schaatsplek, zeker voor de beginner. Bij het naderen van de Kanovijver zagen we gelijk al een eekhoorn. Eekhoorns die waren al aan de slag met het bouwen van hun nest. Waar de naam kanovijver nu vandaan komt, is mij onduidelijk. Zelf heb ik er nog nooit een kano gezien, u wel misschien? Voor mezelf liggen hier wel mijn roots betreffende de natuur. Op deze plek, waar we eigenlijk niet mochten komen, speelden we wat graag. Er lag genoeg hout, om een vlot te maken, er vlogen vogels en er zaten allerlei beestjes. Kikkers en salamanders, dat waren mooie beestjes om te vangen. Toen was dat nog normaal, nu mag het niet meer. Op school werden die gevangenen in een aquarium gedaan en zo kon je de ontwikkeling van de kikker en salamander goed volgen. Ken en Geniet, daar had ik toen nog niet van gehoord, toch lag hier mijn basis.

De omgeving van de kanovijver zag er toen wel natuurlijk uit, er was nog het kenmerkende stuifzand te zien, dat helaas nu onder de grasmat ligt. Nu stonden we stil bij de eikenprocessierups, overal in het gebied zijn

namelijk kastjes opgehangen. De op nestkasten lijkende hokjes bevatten sluipwespen. De sluipwesp legt haar eitjes in de processierupsen, het larfje dat uit het eitje komt, vreet de rups helemaal van binnen op. Een prima biologische bestrijding, de gemeente gaat nog een stap verder. De plantsoenendienst heeft namelijk een honderdtal nestkasten

getimmerd en die gaan ze samen met Ken en Geniet ophangen. De volgende stap is het inzaaien van stroken met inheemse bloemen en kruiden. Allemaal om de biodiversiteit te verhogen en plagen te voorkomen. Leuk die samenwerking met onze gemeente, daar doen we het voor.

Het volgende gebiedje is het zogenaamde trimbos, de Hoge Kant. Dit gedeelte heeft zijn natuurlijke karakter behouden. Langs het pad zijn allerlei trimtoestellen geplaatst, welke er redelijk natuurlijk uitzien gelukkig. Het ernaast gelegen bungalowpark wordt ook bezocht door ransuilen, welke zich ophouden in een groep coiniferen, helaas kregen wij die niet te

zien. In het verre verleden ben ik daar bij de vijver nog wel op zoek geweest naar de roerdomp. Het was toen een strenge winter en deze bijzondere vogel werd daar waargenomen tussen het riet. Al snel kwamen we bij de Hoge Kant, zeg maar de randwal van het stuifgebied en in de verte zagen we het kanaal liggen.

Het RIMI-complex is als militaire basis haast niet weg te denken uit Dongen. Al vaak is er over verplaatsing gepraat, maar zoals dat zo vaak gaat, plannen worden gewijzigd. Hier moet vroeger ter plekke een

kleine vuilstort gelegen hebben. Bij de bouw van dit militaire complex is er een onderaardse waterader doorsneden. Veel zit er immers onder de grond in diepe kelders. We liepen verder en liet het complex achter ons. Over het parkeerterrein van de Vennen keerden we terug bij de

Bergen. Bijna meteen zagen we op een stronkje slijmzwammen. Iets verder lag vroeger een kleine vijver, Piet in 't Groen vertelde mij destijds het verhaal. Van heinde en verre kwam men naar deze plas, waar water omhoog welde. Het water bevatte bestanddelen welke geneeskrachtig zouden zijn. De mensen die geloofden, dat ze bij oogwassing er baat bij zouden hebben. Door de bouw van de RIMI werd de waterader doorsneden en kwam de bron droog te staan. Wat verder keken we naar de voormalige beukenhaag. Tenminste vroeger toen hier de boerderij stond, was het nog een haag. Nu is hij doorgeschoten en staan er eigenlijk beuken, toch blijft zo een stukje geschiedenis bewaard.

Zo kwamen we terug aan de Pastoor Dirvenstraat, de vroeger heivelden. Het was weer een bijzonder kennismaking voor sommige mensen, welke hier nog nooit geweest waren. Er is onderweg nog veel meer verteld natuurlijk, vooral door degenen die hier vroeger woonden. Aangekomen bij de Viersprong werd ere genoten van een lekker warm bakske koffie. Als snel kwam de goed gevulde snert op tafel, waarvan men heerlijk smulde. Zelf lust ik géén erwtensoepp, best raar eigenlijk voor een organisator van de snertwandeling, maar goed ook onze tomatensoepp was van uitstekende kwaliteit. Het Ken en Genietjaar was van start, we hopen ook u op één van de volgende tochten te ontmoeten.

Christ Grootzwagers

NATUURTUIN KANDOEL

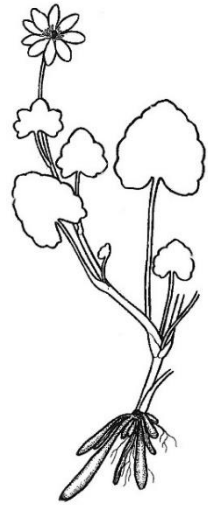

De mooiste tuin van Dongen, daar is weer hard gewerkt. De plaggenhut staat inmiddels overleind, het wachten is op droog weer, zodat de

planken onder zeil kunnen. Dan kunnen we verder met de afwerking, tegen de planken komen dikke rietschermen. Tegen de schermen willen we wat klimplanten laten groeien, zoals klimop, zodat het geheel een natuurlijk uiterlijk krijgt. De volgende stap is het aanleggen van een klein akkertje naast de plaggenhut.

Eerst gaan we 14 maart aan de slag met het toekomstige moerasbosje. Van het Oranjefonds krijgen we € 350,- voor NL Doet, dat geld wordt besteed aan de aankoop van plantmateriaal. Inmiddels zijn we al ver op scheut, dode struiken en boompjes zijn verwijderd. Er is een natuurlijke glooiing aangelegd en de eerste plantjes van speenkruid staan al in de grond. Een ander moeizaam karwei is het uithalen van brandnetels, maar ook daar is een begin mee gemaakt. Als de grond er netjes bij ligt, kan het planten plaats vinden en het zaaien. Zo is er afgelopen zomer veel zaad geplukt in de tuin en dat komt nu mooi van pas. NL Doet zal plaats vinden op zaterdag 14 maart van 9.00 uur tot 12.30 uur.

speenkruid

Vele handen maken licht werk zullen we maar denken. Zo zullen we binnenkort ook weer beginnen met het controleren op zuring, een plant die we steeds meer in de hand kunnen houden. Overheerste deze eerst de oude paardenwei, nu is hij haast helemaal verdwenen. Een kwestie van volhouden, met het uittrekken van de penen. Wat we als

tuinwerkgroep verder doen is het timmeren van de beroemde nestkastjes. Twee personen maken in één ochtend zo een 35 nestkasten. Het hout daarvoor ligt dan wel kant en klaar in de kratten. Juist de verkoop van deze kastjes maakt veel mogelijk, want elk idee in de tuin brengt ook kosten mee.

De sproei installatie is ook al aangeschaft en getest, met een goed resultaat. Dat is bijzonder mooi, bij droogte kunnen we nu voorkomen dat planten dood gaan.

Overigens heeft de tuin de verschillende stormen redelijk goed doorstaan. De enige boom die het loodje heeft gelegd, is de pruimenboom. Voor sommigen een heel gemis, de pruimpjes smaakten heerlijk, dus zullen we voor een nieuwe op pad gaan.

Wist u dat u, altijd van harte welkom bent in Natuurtuin Kandoel, er al is altijd wel wat te beleven. Ook op maandagochtend mag u gerust eens langs komen, voor een praatje, of zomaar eens te zien wat er allemaal gedaan wordt. Overigens kunt u op maandagochtend ook altijd terecht in Ons Nest, daar staat een uitgebreide collectie natuurboeken en tijdschriften. Al deze boeken mag u lenen, of zelfs gewoon meenemen, kom gerust eens een kijkje nemen.

Ok met de vogelkijkhutten gaat het zéér voorspoedig. Men ziet er erg leuke soorten, goudvinken en de appelvink werden reeds gefotografeerd. De hutten zijn dan ook bijna dagelijks een aantal uren bezet. De foto's

worden op Facebook gedeeld, op de eigen pagina van Natuurtuin Kandoel. De teller van waargenomen soorten staat inmiddels op 62, de laatste nieuwkomer was een rietgors. De facebookpagina is alleen voor leden van Natuurvereniging Ken en Geniet. Het is een besloten groep, waaraan u alleen door de beheerder toegevoegd kunt worden.

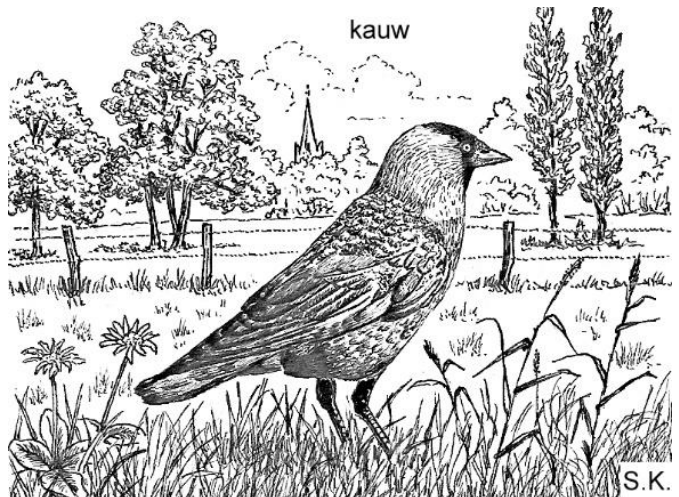
Christ Grootzwagers.

NATIONALE TUIVogELTELLING

In januari (24, 25, 26) was het weer zover. Vogelliefhebbers mochten weer tellen hoeveel vogels in hun tuin of buurt zaten. [Vogelbescherming Nederland](https://www.vogelbescherming.nl) organiseert jaarlijks deze telling, waar dit jaar meer dan 90.000 mensen aan meededen en gezamenlijk 1.581.156 vogels telden. Gelukkig constateren we elk jaar meer tellers, maar het wordt je ook wel heel makkelijk gemaakt met de gratis Tuinvogeltelling app en digitaal formulier waarop je snel en eenvoudig kunt invullen wat je ziet en kunt doorsturen. Op een van deze drie dagen kun je een half uurtje kiezen dat je telt en deze telling draagt bij aan meer kennis over tuinvogels én over het grote belang dat tuinen hebben voor vogels. Dus mocht je dit jaar nog niet meegedaan hebben, dan kan ik het van harte aanbevelen voor volgend jaar. Denk niet van ik wil best mee doen, maar twijfel over welke vogels ik dan zie.

Met de hulpmiddelen van Vogelbescherming is dat helemaal niet nodig. Die leren je de weken voor de telling al welke vogels we in de tuin vaak zien en waar ze aan te herkennen zijn. Doe mee en leer de tuinvogels kennen!

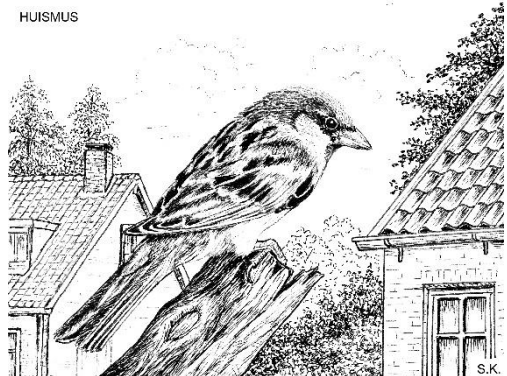
Top 10 in mijn wijk (41 tellers en 556 vogels):

1. Koolmees	108
2. Huismus	105
3. Kauw	53
4. Pimpelmees	52
5. Turkse tortel	33
6. Roodborst	29
7. Merel	26
8. Zwarte kraai	23
9. Heggenmus	21
10. Groenling	19

Top 10 Landelijk:

1. Huismus	290.044
2. Koolmees	220.437
3. Pimpelmees	144.858
4. Kauw	101.556
5. Merel	98.063
6. Vink	96.364
7. Turkse tortel	69.587
8. Houtduif	65.825
9. Roodborst	63.182
10. Ekster	62.475

Als je de resultaten ziet dan kijkt de telling in mijn wijk nog redelijk af van het landelijke resultaat. Als je echter naar provincie Noord-Brabant kijkt krijg je nagenoeg zelfde top 10 als landelijk. Wat opvalt is de definitieve terugkeer van de merel die het door usutu-virus slecht had de voorgaande jaren, maar sinds vorig jaar zie je hem gelukkig weer terug in top-10.

Verder zie je dat de pimpelmees met zijn mooie blauwe petje in de top 3 is gekomen, terwijl hij vorig jaar op nummer 5 stond.

Lentegroet, Roland

NEDERLANDSE DAGVLINDERS

GEHAKKELDE AURELIA (POLYGONIA C-ALBUM)

De gehakkelde aurelia is een algemene vlinder, die verspreid over geheel Nederland voorkomt.

gehakkelde aurelia

De naam "aurelia" is een oude, uit het Engels afkomstige naam voor vlindersoorten waarvan de poppen met gouden vlekjes bespikkeld zijn. De toevoeging "gehakkelde" slaat op de gekartelde vorm van de vleugelranden.

De bovenzijde van de vleugels is oranjebruin met zwarte vlekken. Als de vlinder zijn vleugels dichtgeklapt heeft, lijkt hij op een verdord blad. Op de achtervleugels is dan een kleine, witte C te zien; daarom wordt hij ook wel C-vlinder genoemd.

De gehakkelde aurelia is vooral te vinden op vrij vochtige plaatsen in de ruigten langs bosranden, bospaden en open plekken in bossen, heggen, houtwallen en soms ook in tuinen en parken in de nabijheid van bossen. Hij zoekt nectar in de bloemen van verschillende planten en soms kun je hem drinkend bij een plasje water of op mest aantreffen. In het najaar is hij ook te vinden op rottend fruit. Het is een mobiele vlinder die de wijde omgeving verkent.

Aangezien ook deze soort als vlinder overwintert, kun je de gehakkelde aurelia al vroeg in het voorjaar zien. De vliegtijd is gewoonlijk van maart tot en met oktober en er zijn twee elkaar overlappende generaties.

De vlinder vliegt in glijvlucht, afgewisseld met snelle vleugelslagen. Het mannetje heeft vaak meerdere dagen achtereen een vaste stek, die hij verdedigt vanaf een zonnige plek in een struik of boom. Hier wacht hij op langs vliegende vrouwtjes. Indringers worden verjaagd in een spiraalsgewijze vlucht. Soms maakt het mannetje ook patrouillevluchten. Bevruchte vrouwtjes zetten hun eitjes afzonderlijk of per twee af op de bladranden van voornamelijk grote brandnetel, maar ook wel op hop,

iep, ribes, wilg of hazelaar. De eitjes die vroeg in het voorjaar worden afgezet ontwikkelen zich tot vlinders die datzelfde jaar nog een tweede generatie voortbrengen en daarna sterven. De eitjes die laat in het voorjaar worden afgezet ontwikkelen zich tot vlinders die zich niet datzelfde jaar voortplanten, maar pas in het volgende voorjaar.

De rupsen, die uit de eitjes komen, leven niet bij elkaar, maar solitair. Ze worden tot 35 mm lang, zijn zwart met oranjebruine lengtestrepen en ze hebben een grote witte vlek op hun rug, waardoor ze op een vogelpoepje lijken. Erop vertrouwend dat ze daardoor niet als lekker hapje herkend worden, zitten ze op de bovenkant van de bladeren van hun voedsel-

plant (waardplant).

Als de rups volgroeid is, verpopt deze in de vegetatie op of in de buurt van de waardplant, hangend aan een stengel. Na gemiddeld twee weken komt de nieuwe vlinder uit de pop tevoorschijn.

Eind oktober, begin november gaat de gehakkelde aurelia in winterrust. Hij zoekt daarvoor een plekje op vlak bij de grond, bijvoorbeeld aan de onderkant van boomwortels, in een holle boom of tussen takkenbossen of afgevallen bladeren.

Hanny Oerlemans

PROGRAMMA

Zondag 8 maart: Autotocht van een halve dag naar de Strijbeekse Heide, waar Jos van Dongen ons meeneemt voor een wandeling door dit bijzonder gebied. We zitten weer aan een grensgebied, dus de smokkelaarverhalen zullen ook wel los komen. En wat dacht je van de Goudsberg, een restant van een hoogveengebied. Jos zal er vast een spannend verhaal van maken.

Aanvang 8,30 uur, opgeven voor dinsdag 3 maart, 19.00 uur.

Zaterdag 14 maart: Voor hen die de handen uit de mouwen willen steken, is het deze ochtend mogelijk bij te springen, tijdens NL Doet in Natuurtuin Kandoel. Om 9.00 uur gaat de tuinwerkgroep aan de slag met het aanplanten van het moerasbosje, achter Ons Nest. Speenkruid, bosanemoon, zenegroen, hondsdraf en nog vele plantensoorten meer worden uitgeplant, om zo een voorjaarsbosje te creëren. De ochtend wordt om 12.30 uur afgesloten.

Zondag 22 maart: Autotocht van een halve dag naar het Voorbos bij Ulvenhout, met als gidsen Ton Kops en Jan Jansen. Het voorjaar vangt aan en de eerste planten beginnen hun pracht te tonen en dan moet je in de buurt van Ulvenhout zijn.

Aanvang 8.00 uur, opgeven voor dinsdag 17 maart, 19.00 uur.

Woensdag 1 april: Foto presentatie gepresenteerd door Fia Grootzwagers, met de titel Hee gaode mee. In deze fotoserie wil Fia u meenemen in gebieden vlakbij huis: o.a. boswachterij Dorst, de Langstraat, Huis ter Heide, Plantloon, de dijkjes van 's Gravenmoer met de ecologische verbindingzone, Oisterwijkse Bossen en Vennen en Kampina. De voorstelling wordt gegeven in zaal 1 van de Cammeleur, aanvang 20.00 uur.

Zondag 5 april: Autotocht van een halve dag naar [den Brand](#) bij Udenhout. Dit gebied staat bekend om zijn uitbundige voorjaarsbloei, met bosanemonen, speenkruid en mogelijk al zenegroen. Het voorjaar is al goed op gang en de eerste vogels laten al van zich horen. Trek wel

goed schoeisel aan, want door het natte weer kan het hier modderig zijn. Peter Verschure zal ons rond leiden.

Vertrek 8.00 uur, opgeven voor dinsdag 31 maart 19.00 uur.

Zondag 19 april: Wandeling over de dijkjes van 's Gravenmoer, Bep-pie Verhage zal daar ons meer over vertellen. De dijkjes zijn karakteris-tiek voor deze gemeente en waren bedoeld om droge voeten te hou-den. Een werkgroep is momenteel een plan aan het opstellen om de dijkjes te verfraaien.

De wandeling start bij het Trefpunt, Hoofdstraat 91 te 's Gravenmoer, u kunt daar op de fiets of met de auto naar toe komen.

Vertrek 9.30 uur, opgeven voor dinsdag 14 april 19.00 uur.

Zaterdag 25 april: Autotocht van een halve dag, waarheen blijft nog even een verrassing, wel heet de tocht [oranjetiptocht](#). Dus moet het een gebied zijn met pinksterbloem en dergelijke. Fia Grootzwagers, onze vlinderkenner zal ons meer vertellen over het leven van deze bij-zondere vlinder.

Vertrek 13.00 uur, opgeven voor dinsdag 21 april 19.00 uur.

Zondag 3 mei: Autotocht van een halve dag naar Oosterhout, waar we de diverse parken gaan bekijken. Jan Jansen en Ton Kops nemen u mee langs de mooiste plekjes. Vele bolgewassen zullen nu staan bloeien en geuren, maar ook struiken en bomen.

Vertrek 8.00 uur, opgeven voor dsinsdag28 april 20.00 uur.

Zaterdag 9 mei: Vroege vogeltocht naar de [Zouweboezem](#), voor het beluisteren van de voorjaarszang van de vogels. Het is nu de tijd dat onze zangvogels hun best doen om een vrouwtje te versieren en hun territorium veilig te stellen. Dus zingen ze hun hoogste lied. Leo Reij-nierse gaat met u deze polder verkennen. Natuurlijk zitten op deze plek tal van watervogels. Het is een autotocht van een halve dag.

Vertrek 7.00 uur, opgeven voor dinsdag 5 mei 19.00 uur.

Zaterdag 16 mei: Start van het fietsseizoen, onze fietsgroep neemt u mee door ons Brabantse land. Kees en Harrie van Dongen en Rinus van Riel kennen de mooiste fietsroutes. Om u uit de wind te houden, kiezen ze op het laatste moment welke kant men op gaat, dus haast al-tijd wind mee. Deze keer moet u zorgen voor een lunchpakketje voor onderweg. Het betreft een fietstocht van een hele dag.

Vertrek 9.30 uur, opgeven voor dinsdag12 mei 19.00 uur.

Maandag 1 juni tweede pinksterdag: Autotocht van een hele dag, waarbij we een dagwandeling gaan maken. We gaan België in, naar de [Liereman](#) bij Oud Turnhout. De Liereman in de Kempen (tussen Oud-Turnhout en Arendonk) is een van de oudste natuurgebieden van België. De bossen, heide, graslanden, stuifduinen en vennen maken er een uniek natuurgebied van in Europa. De Kempense biotopen zijn al eeuwenlang een thuis voor de wulp, de nachtzwaluw, de klokjesgentiaan en de rugstreeppad. Tussen de middag leggen we ergens aan. Gids is deze keer Jos van Dongen.
Vertrek 8.00 uur, opgeven voor dinsdag 26 mei 19.00 uur.

Zaterdag 13 juni: Autotocht van een halve dag naar de Geelders bij Boxtel. Fia Grootzwagers en John van Meggelen gidsen u door dit mooie, maar ook natte gebiedje. Natuurlijk gaan we vele vlinders zien, onder andere de kleine ijsvogelvlinder. Het gebied staat daar bekend om. Zorg wel weer voor waterdicht schoeisel en misschien ook wel een anti muggenmiddel.
Vertrek 13.00 uur, opgeven voor dinsdag 9 juni 19.00 uur.

Zaterdag 27 juni: Autotocht van een halve dag naar Huis ter Heide bij de Moer. Peter Verschure neemt u mee voor een wandeling door dit landgoed van Natuurmonumenten. U gaat een afwisselend landschap zien, mastbos, afgewisseld met weiden en natuurlijk de vennen. Het gebied wordt beheerd met Schotse Hooglanders, maar ook komen er veel reeën voor. Verder loopt u grote kans, oog in oog met de vos te komen staan. De das die er veel burchten heeft is echter een nachtdier
Vertrek 8.00 uur, opgeven voor dinsdag 23 juni 19.00 uur.

OPGEVEN VOOR DEZE EXCURSIES KUNT U BIJ:

Ad en Lenie Leeggangers, Roeloff van Dalemstaat 50,
tel. 0162-313858

En bij: Marie-José van Gestel, Hubertusstraat 9, (mobiel) 06-10120230
Of via e-mail: mjvangestel.burmanje@home.nl

Wie zich via e-mail opgeeft bij Marie-José krijgt altijd een bevestiging toegestuurd. Indien dit niet het geval is, mogelijk door vakantie, dan graag alsnog bellen naar Ad en Lenie.

Leden en niet-leden, die zich eenmaal hebben opgegeven voor één van de tochten van Ken en Geniet, dienen de aan deze tocht verbonden kosten te voldoen. Dit geldt ook als men door omstandigheden niet

met deze tocht mee kan gaan, tenzij een ander de plaats van hem/haar overneemt.

LIDMAATSCHAP "KEN EN GENIET":

De CONTRIBUTIE bedraagt voor leden € 17, - per jaar.

Bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar wordt € 1,50 per maand berekend.

Jeugdleden (14-16 jaar), huisgenoten en 65-plussers betalen € 15 - per jaar; bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar betalen zij € 1,50 per maand.

De minimum donatie voor begunstigers bedraagt € 15, - per jaar, wanneer zij het verenigingstijdschrift wensen te ontvangen.

MEDEDELINGEN

Als nieuw lid heten we van harte welkom:

Mw. Ilona Muskens, Oudenhove 9, Oosterhout

Dhr. Niek Kuijpers, Dwingeloostraat 18, Tilburg

Mw. Jannie Spijkerman, Kerkebosdreef 53, 's Gravenmoer

Mw. José Leermakers, Kruisherestraat 14, Dongen.

Dhr. Paul Verdaasdonk, Kruisherestraat 14, Dongen

Dhr. Sjaak v.d. Kieboom, Veld 19, Dongen

Dhr. Jan Mol, Belgiëlaan 7, Dongen

Mw. José Mol, Belgiëlaan 7, Dongen

Dhr. Henk van Dijk, Zenegroen 3, Deventer

Dhr. Jan van de Wiel, Hart van Brabantlaan 603, Tilburg

Kopij voor het volgende Hoefblad kunt u inleveren vóór **1 mei** bij het redactieadres: Christ Grootzwagers, Kamilletuin 6, 5103CB te Dongen.

Ook is het mogelijk uw kopij via e-mail te versturen, **graag als bijlage verzenden, wordbestand, lettertype arial 11 en foto's als jpeg bestand.**

Het e-mail adres is: hoefblad@kenengeniet.nl

Redactie: Jos van Dongen, Sjef Kerkhofs, Roland Commandeur, Hanny Oerlemans en Christ Grootzwagers

Zoals altijd zijn de tekeningen weer gemaakt door Sjef Kerkhofs.

DOE MEE MAAK HET HOEFBLAD NOG MOOIER

Natuurlijk is de redactie blij met mensen die een stukje schrijven, veel

van onze leden trekken er op uit, de natuur in en zijn best wel in staat een verhaaltje voor ons prachtige Hoefblad te schrijven. Het hoeft allemaal niet zo uitgebreid te zijn en om tekstfouten hoeft je je helemaal niet druk te maken, die halen we als redactie er wel uit. Schrijf gewoon eens een spontaan verhaaltje van wat u beleefd heeft, als het maar met natuur te maken heeft, doe er een leuke foto bij en deel uw belevenis. De foto's voor de achterzijde begint leuk op gang te komen, we krijgen regelmatig plaatjes toegestuurd en hebben besloten de mooiste foto, voortaan op de voorpagina te plaatsen en daar een verhaaltje bij te plaatsen, u stuurt uw leukste natuurfoto naar de redactie via: <mailto:hoefblad@kenengeniet.nl> en elk Hoefblad zetten wij de leukste of mooiste op de achterzijde van het Hoefblad. En dan hebben we ook nog ons kennismakingsverhaaltje, zo trots als een pauw.

Vragenuurtje Zo trots als een pauw

Wie: Henk Duine
Leeftijd: 77 jaar
Woonplaats: Dongen
Hobby's: wandelen, tuinieren

1. Wat maakt jou trots als een pauw? Als de tuin er netjes bij ligt.
2. Waar wordt jij blij/vrolijk van? Als ik in de natuur of aan zee wandel.
3. Wat eet je het liefst? Geen mening
4. Waar heb je een hekel aan? Zwerfvuil
5. Wat betekent de natuur voor jou? Ontspanning
6. Hoe beleef jij de natuur het liefst? Zonder drukte
7. Welke beleving vergeet je nooit meer? De allereerste keer skiën in de bergen.

8. Wat interesseert jou het meest in de natuur? Vogels en hun gedrag.
9. Waar heb jij de meeste kennis van op natuurgebied? De duinen en zeegebied.
10. Waar zou jij graag wat meer over weten? Behoud van bosgebied.
11. Wat zou je graag zien bij Ken en Geniet? Wat meer lezingen over natuurgebieden in Nederland.
12. Op welke manier draag jij wat bij aan de natuur? Ik ben donateur van natuurmonumenten.

Jaarverslag VWG Ken en Geniet 2019

De vogelwerkgroep telde in 2019, 41 leden.

Onze eerste activiteit was een werkgroepledenbijeenkomst op 21 februari in één van zalen in de Cammeleur. Daarin hebben we terug gekeken naar de resultaten en bevindingen van de diverse projecten waaraan we hebben deel genomen in 2018, hebben we de excursies van 2018 de revue laten passeren, zijn de nieuwe excursies voor 2019 aangekondigd en na de pauze hebben we een korte presentatie over “Herken bos- en weidevogels en hun zang” bekeken.

De eerste activiteit is van de ijsvogelwanden-werkgroep, om precies te zijn op 19 maart zijn zij begonnen met het schoonmaken van de ijsvogelwanden in de Dongestroom en de kunstmatig aangelegde wanden bij 's Gravenmoer. Dit jaar is er wel activiteit gezien en hebben we ook broedresultaten kunnen vastleggen.

In 2019 hebben we een zestal excursies georganiseerd voor de vogelwerkgroep te weten;

23 maart Wandelroute Banisveld in de Kampina bij Boxtel, een droge zij het bewolkte dag, een mooie groep van 20 enthousiaste vogelaars, een zeer afwisselend gebied, waar we toch op dat moment al 45 vogelsoorten waargenomen hadden met als uitschieters van de dag, de zeearend, raaf, klapekster en een dertigtal watersnippen.

06 april Wandelen in de Ooipolder bij Nijmegen. een mooie tocht door een mooi gebied waar we met 16 vogelaars toch zo'n 54 vogelsoorten waargenomen hebben.

27 april Op Koningsdag, gingen 13 Ken en Genieters met de vogelwerkgroep op excursie naar natuurgebied "de Malpie" bij Valkenswaard. We begonnen droog, toen miezerig tot hevige regenval en tenslotte weer droog, we liepen over en onder omver gevallen bomen. Al met al toch een aardige tocht waar we toch nog 37 vogelsoorten waargenomen hebben.

15 juni Op het programma stond een tocht naar de Zouweboezem, echter daags tevoren werd er zeer slecht weer voorspeld zodat we deze tocht tijdig geannuleerd hebben.

13 juli We vertrokken we met zestien enthousiaste vogelaars naar natuurgebied De Blauwe Kamer bij Rheden/Wageningen. Onderweg naar het gebied hadden we nog veel regen maar eenmaal aangekomen mooi droog weer. Bij het eerste uitkijkpunt al volop zang van diverse vogelsoorten verder een mooi afwisselend gebied. Al met al weer genoten van een mooie wandeling met als klap op de vuurpijl de waarneming van een kwak en 46 andere vogelsoorten.

19 oktober De jaarlijkse vogeltrektocht naar Zeeland. Langs diverse vogelspotplaatsen met evenzoveel verplaatsingen. Al met al een geslaagde excursie waar we schitterend droog weer hebben gehad en veel gezien hebben en weer veel van elkaar geleerd hebben want dat is het voordeel met velen, samen weten we veel en maken daar gebruik van. Totaal hebben we in totaal 57 vogelsoorten en een haas waargenomen.

Vanaf 20 maart hebben we wekelijks tot begin juli een BMP-telling uitgevoerd op Huis ter Heide.

De groep die het deelgebied Plakkeven en Velden achter de Spinder inventariseerden, te weten; John van Gestel, Jan van Haperen,

Stephan Worm en Leo Reijnierse, af en toe aangevuld met Marie-José van Gestel, Ton Kops, Annemiek Bakers en Thieu Verharen hebben uiteindelijk van 59 vogelsoorten (mogelijke) broedgevallen vastgesteld. Zevenentwintig andere bijzondere vogelsoorten voldeden niet aan de interpretatie welke gesteld worden zoals bv. eenmalig in het gebied aangetroffen of buiten de datumgrenzen.

Er zijn tijdens de bezoeken door de werkgroep 18 rode lijst soorten aangetroffen.

Bedreigde soorten; Tapuit, Watersnip, Grauwe klauwier.

Kwetsbare soorten; Groene specht, Koekoek, Torenavalk, Grote lijster. Gevoelige soorten; Veldleeuwerik, Boerenzwaluw, Kramsvogel, Spotvogel, Kneu, Raaf, Keep, Zwarte mees, Tureluur, Graspieper, Gele kwikstaart.

Andere bijzondere soorten welke we tijdens onze monitoring gezien hebben zijn o.a.;

Zwarte wouw, Raven en vele Ooievaars.

Hoewel niet van toepassing in ons telgebied is het vermelden van 2 broedgevallen van de nachtzwaluw, in gebied Galgeneind dat volgens ons niet geïnventariseerd wordt, maar wel aangeeft dat het gebied waardevol is. (laatste waarneming was in 2010)

Vermeldenswaardig is dat het aantal waargenomen vogelsoorten wederom met 1 is toegenomen, nieuwe soort dit jaar is; Bonte vliegenvanger. Het totaal aantal waargenomen vogelsoorten, na nieuwe controle, in het gebied komt daarbij op 129 stuks.

Deze gegevens zijn in een verslag doorgestuurd naar Natuurmonumenten en naar [Sovon](#).

Voor het project MUS (Meetnet Urbane Soorten) zijn een vijftal groepen actief in Dongen en 's Gravenmoer. Het meetnet omvat een drietal tellingen in het voorjaar waarin 8 tot 12 telpunten in het dorp worden gedaan wat resulteert in het onderstaande;

Postcodegebied 5109 ('s Gravenmoer) in 2019 – 44 vogelsoorten.

Postcodegebied 5104 (Dongen) in 2019 – 35 vogelsoorten.

Postcodegebied 5107 (Dongen) in 2019 – 30 vogelsoorten.

Postcodegebied 5103 (Dongen) in 2019 – 37 vogelsoorten.

Postcodegebied 5101 (Dongen) in 2019 – 38 vogelsoorten.
Deze gegevens zijn doorgestuurd naar Sovon.

Ook heeft de nestkastenwerkgroep in 6 "vogelreservaten" 76 nestkasten voor zangvogels hangen voor studies aan nestkastbroeders. Op een tweetal plaatsen hadden we besloten hier geen nestkasten meer te controleren. Bij Maria-oord omdat de tuin tegenwoordig bij een gesloten afdeling behoort en alle bomen gekapt zijn, en bij park Glorieux omdat we hier tijdelijk toestemming hadden en doordat door vandalisme veel kasten er niet meer zijn. In de overige reservaten hebben 5 vogelsoorten hierin gebroed. Volgens de controle zijn er 158 (86) koolmezen, 90 (55) pimpelmezen, 5 (6) gekraagde roodstaarten, 7 (5) bonte vliegenvangers en 5 (2) boomklevers succesvol uitgevlogen. Deze gegevens zijn doorgestuurd naar NestKast en Sovon.

Ook de leden van de uilenwerkgroep hebben weer 76 steenuilkasten en 32 kerkuilkasten gecontroleerd op broedresultaten. Van de 37 broedlocaties voor de kerkuil was er bij 12 broedlocaties geen enkele activiteit en slecht bij 1 broedlocatie was wel een uil aanwezig maar is er niet gebroed. Bij 7 broedlocaties was er een geval van bewoning door anderen (houtduif, kraai of spreeuw) en in de overige 12 broedlocaties werd wel gebroed met als resultaat 43 uitgevlogen kerkuilen.

Van de 81 broedlocaties voor de steenuil was er bij 25 broedlocaties geen enkele activiteit en bij 9 broedlocaties was minimaal 1 uil aanwezig en bij 1 broedlocatie waren wel 2 uilen aanwezig maar is er niet gebroed. Bij 11 broedlocaties waren er overige bewoners (houtduif, kraai of spreeuw) en bij de overige 29 broedlocaties is wel gebroed met als resultaat 51 uitgevlogen steenuilen.

De ransuil heeft in 's Gravenmoer op 4 plaatsen gebroed. Er zijn 10 jongen grootgebracht. Er werden in totaal 20 ransuilen op een winterroest waargenomen.

Deze gegevens zijn doorgestuurd naar Brabants Landschap.

De laatste projecten van dit jaar zijn in de periode van 15 december tot 31 december gedaan.

Normaal doen twee groepen van de vogelwerkgroep de PTT-tellingen (Post Transect Tellingen) in het najaar (wintertellingen). Bij een PTT

telling worden, op 20 telpunten in een vastgestelde route om de 500 meter, vijf minuten lang alle vogels geteld.

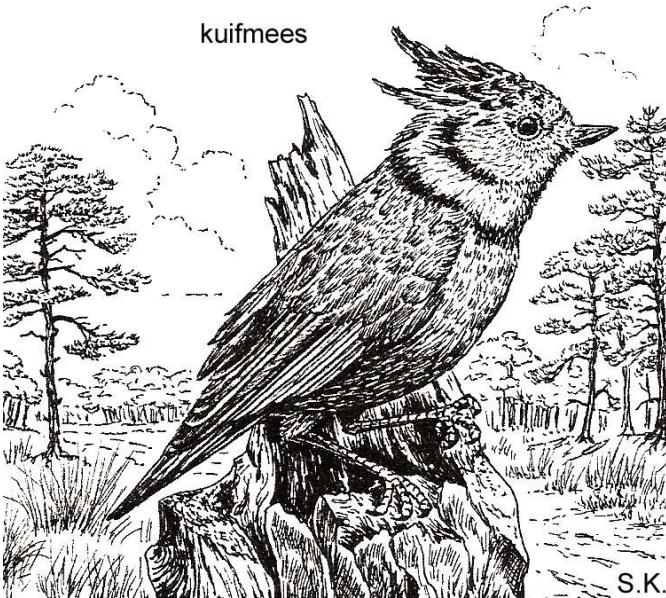
Het gebied “de Langstraat” hebben we dit jaar door diverse persoonlijke omstandigheden niet kunnen doen. Bij “omgeving Tilburg en Loonse Plakke” zijn 36 soorten waargenomen.

Deze gegevens zijn doorgestuurd naar Sovon.

NIET TE GELOVEN: ALLES KOMT VANZELF OP JE AF

Er is een tijd geweest, dat wij met alle excursies megingen, jaar in, jaar uit. Ook bij het winterprogramma waren wij steeds aanwezig. Toen was er ook nog een maandelijks dinsdagavond programma, dat was in het clubhuis in de Pastoor Dirvenstraat. Dat werd meestal door eigen leden verzorgd. Ik herinner me trouwens nog twee gasten, een meneer de Coch uit Tilburg, over vlinders, prima natuurman en een mooi program. En ook nog iemand uit Reusel, die had een vogelprogramma, ook heel mooi. Ik herinner me nog, hij had een opname van de kuifmees, daar had hij dia's van zo groot als de Achterbergse toren van de kerk. Die nu midden in Dongen staat. Hij noemde de kuifmees toen al

kuifmees

een punker, en zei er ook nog bij: “zo lopen er in Amsterdam velen rond met zo'n kuif!”.

Maar tijden veranderen. Nu zitten we iedere zondag om 10 uur voor de TV voor een kerkdienst. Je kan daar je schouders voor ophalen, maar zo is het leven. Dat moest ik even kwijt, want ik heb al 4 keer de naam Kees van

Riel op het gebed zien staan, dat is waarschijnlijk niet de Kees van Riel van Ken en Geniet. En dan denk ik terug: een paar weken voor

Kerstmis kwam ik bij Kees altijd met een halve bestelwagen vol pallet-hout binnen, voor nestkasten. Dat was 200 kastjes zagen voor verschillende vogels. En die werden onder leiding van Koos in de Pastoor Dirvenstraat opgeslagen. Hij heeft ook voor de Uilenwerkgroep vele kasten gemaakt, meest bosuilenkasten. Daar had hij nog een uitvinding voor gemaakt, een kast met losse deksel, dan was de kast niet zo zwaar. En het is gemakkelijker ophangen, bosuilenkasten zijn immers groot en zwaar. Ik wist dat Kees ziek was, wat wij allemaal vreselijk vonden. Hij kwam in het ziekenhuis terecht. Toen kreeg ik van Kees een berichtje, of dat ik nog eens langs wilde komen? Wij zijn er samen naar toe gegaan, dat was heel moeilijk om van een vriend afscheid te moeten nemen. Ik heb mijn schouders niet opgehaald, maar met veel respect denk ik terug aan Kees. En ook aan allen die voor Ken en Geniet veel betekend hebben. Maar jammer, dit is ook het Leven

Bertus Korman

VOGELPRAATJE

In januari ben ik een weekend naar Walcheren in Zeeland geweest. Wat mij telkens weer opvalt is de pracht die Zeeland heeft. Mooie zandstranden, duingebieden, inpolderingsgebieden, waterrijke gebieden met zandplaten (eilandjes) en een weidse omgeving. Zelfs een bosgebied genaamd Oranjezon. Kortom een lust voor de vogelliefhebber. Er wordt vaak alleen maar gesproken over de Waddeneilanden als het om vogels kijken gaat, maar Zeeland is een waar vogelparadijs dat niet onder doet voor de Waddeneilanden als je het mij vraagt. Op zaterdag gingen mijn vriendin en ik wat sightseeing doen in Middelburg, wat een ontzettend leuke en gemoedelijke stad is. Wist je dat in deze historische stad ruim 1.100 rijksmonumenten staan. Op zondag stond een vogeltocht gepland richting een nieuw natuurgebied Noordervroon en bosgebied Oranjezon. Later op de dag zouden we nog even naar de vogelkijkhut Inlaag Keihoogte bij Wissenkerke en vogelkijkhut Vogelarije bij Colijnsplaat gaan. 's Ochtends stond dus [Noordervroon](#) op de planning, een jong natuurgebied achter de dijk tussen Westkapelle en Domburg gelegen. Op de weg er naartoe landde een buizerd naast ons op een heg pal naast de weg. Geweldig om hem met zijn grote vleugels op ons te zien afkomen en net naast de auto te zien landen. Goed begin van de dag. Bij het inpolderingsgebied aangekomen zagen we blauwe reiger, scholeksters, wulpen, strandlopers, tureluur, kokmeeuwen, enkele pleviertjes,

diverse ganzensoorten en eenden. Na even rondgekeken te hebben zijn we snel verder gegaan, want er stond een ijskoude wind die het niet echt aangenaam maakte. Neem warme en/of winddichte kleding mee als je gaat, want je kunt merken dat Westkapelle het meest westelijke puntje van Zeeland is. Je waait bijna weg op de dijk, maar weet ook dat op deze dijk vele bijzondere waarnemingen gedaan zijn. Wij vonden het te fris en zijn doorgedaan naar het bosgebied Oranjezon bij Vrouwenpolder wat in beheer is bij het Zeeuwse Landschap. Nage- noeg enige bos in Zeeland en werkelijk een uniek stukje natuur tegen de zee aan. Je wandelt van land richting zee en komt door bos, struweel en duingrasland om uiteindelijk op het zandstrand uit te komen. Op een heldere dag zie je dan zandplaten in zee liggen met zeehonden die in het zonnetje liggen. Lopend door het bos kun je reeën en damherten tegenkomen, maar er staan ook koniks paarden. Door de variatie in landschap is het een gunstig leefgebied voor heel veel soorten planten en dieren en zeker de moeite waard om eens door te wandelen. De combinatie van bos, duinen en strandwandeling maakt het uniek en voor ieder wat wils.

In de middag zijn we nog naar de vogelkijkhutten op Noord-Beveland gegaan, waar we heerlijk beschut vogels konden bekijken en fotograferen. Ook hier zagen we weer tureluurs, scholeksters, wulpen, smienten, rotganzen en brandganzen. En nog een mooie grote zilverreiger en kleine zilverreiger. Onderweg van de ene naar de andere hut rijdend

zagen we nog een torenvalk rustig in een kleine boom langs de dijk zitten.

Vandaag wil ik de kleine zilverreiger even in het zonlicht plaatsen, omdat het de eerste keer was dat ik hem zag en ik hem herkende aan de zwarte snavel. Hoe zat het ook alweer met de grote-, kleine zilverreiger en koereiger? De grote zilverreiger heeft

een gele snavel en deels lichte poten. Hij is opvallend veel groter dan de andere twee. De kleine zilverreiger heeft als enige van de drie een zwarte snavel en verder zwarte poten met gele voeten. De koereiger is de kleinste van de drie, met een gele snavel en donkere poten en voeten.

Weetjes over de kleine zilverreiger.

- Zijn voedsel is voornamelijk kleine vissen, zoals stekelbaarsjes, garnalen en kleine kreeftjes. Maar ook amfibieën en waterinsecten. Hij heeft een kenmerkende drukke manier van foerageren, waarbij hij heen en weer rent om prooien te vangen. Iets wat de grote zilverreiger juist niet doet.

-Broedt in mei-juni. Heeft één legsel per jaar met meestal 3-5 eieren. Broedduur 21-25 dagen. Nest van takken wordt in struiken/bomen gebouwd, maar ook wel op de grond of in het riet. Broedt in klein aantal in de Zeeuwse delta, Waddeneilanden en Oostvaardersplassen. Ze broeden bij voorkeur in kolonies. Dit kan zelfs bij kolonies van grote zilverreigers, blauwe reigers, lepelaars of grote meeuwen zijn. Beide ouders zitten op de eieren. Jongen zijn na 40-45 dagen vliegvlug, maar kunnen al na 30 dagen het nest verlaten. Ze bedelen dan nog wel bij de ouders om voedsel na het verlaten van het nest.

-Zijn leefgebied was van oudsher moerassen en andere gebieden met ondiep zoet of zout water. Overwintert vaak in Afrika, want kan niet goed tegen strenge vorst. Sinds begin jaren tachtig komt hij weer in Nederland voor en is zijn leefgebied veelal de Zeeuwse Delta. Bij een zachte winter als dit jaar zie je hem (zoals wij 😊) het jaarrond. Komt niet in grote aantallen voor in Nederland en staat ook op de Rode lijst

van Nederlandse broedvogels. Door het warmere weer lijkt het wel de goede kant op te gaan en nemen de aantallen toe.

Een mooie vogel om te zien en de dag met een voldaan gevoel afgesloten.

Tot slot kan ik zeggen dat met alle bloeiende krokussen en blauwe druifjes in mijn tuin ik ontzettend veel zin in het voorjaar krijg. Prachtig om de natuur weer te zien ontwaken uit de winterslaap. En de eerste trekvogels weer terug te zien uit Zuid-Europa en Afrika, zoals tiftjaf, blauwborst, zwartkop en spotvogel, wiewaal en boerenzwaluw. Heb er nu al zin in 😊.

Lentegroet, Roland

ALGEMENE LEDENVERGADERING 04-03-20

Aanwezig zijn 58 leden.

1. Christ opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom. Hij bedankt de vrijwilligers en ook de gidsen voor het werk wat ze het afgelopen jaar hebben gedaan. Christ vraagt ook een moment stilte voor de leden die het afgelopen jaar zijn overleden.
2. De notulen van de Algemene Ledenvergadering van 2018 worden voorgelezen, er zijn geen opmerkingen. Het bestuur wordt voorgesteld.
3. Ingekomen stukken: bericht van verhindering is ontvangen mw. Nelly van Strien, mw. Addie Jansen, dhr. Leo Reynierse, dhr. Joop van Son en dhr. Thieu Verharen
4. Het jaarverslag van 2019 wordt voorgelezen door Els. Christ verteld dat er samen met de gemeente 50 door de gemeente gemaakte nestkastjes zijn geplaatst op plaatsen waar veel overlast is van de eikenprocessierups. In 's Gravenmoer is een tiny forest aangelegd. Er worden ook vleermuizenkasten geplaatst op het Cambreurcollege en er komt een voorlichtingsdag over vleermuizen op deze school. Het maaibeleid bij de Donge en langs de dijken wordt nu in gedeeltes gemaaid. Op 28 maart is er een wandeling in dit gebied.
5. De penningmeester leest het financieel verslag voor van 2019.
6. De kascontrolecommissie Dré Surewaard brengt verslag uit en alles werd in orde bevonden. Het was toch wel veel werk volgens Dré. Christ bedankt Richard Offerman voor zijn werk in de afgelopen twee jaar en hij verzoekt de leden voor een

nieuwe vrijwilliger. Corrie Mols geeft aan deze plaats in te willen nemen.

7. De begroting voor 2019 wordt door John voorgelezen.
8. Bestuursverkiezing, John en Fia blijven voor de komende periode in het bestuur. Els treedt af en Christ vraagt aan de leden of iemand haar plaats wil innemen. Hierop kwam geen reactie.
9. John behandelt de begroting voor 2020.
10. Tochten programma wordt voorgelezen door Christ. Dit verschijnt in het volgende Hoefblad.
11. Els leest de jubilarislijst voor. Voor de leden die 25 jaar lid zijn is er een leuk presentje in de vorm van een fles lekkere drank.
12. Rondvraag: geen vragen.
13. De vergadering wordt afgesloten en na de pauze toont Christ filmpjes die hij heeft opgenomen.

Els Scheepers

JAAROVERZICHT 2019 KEN EN GENIET

Per 31-12-2019 heeft Ken en Geniet 321 leden.

We beginnen zoals altijd, met de snertwandeling. Deze keer door de Duiventoren. Start en finish bij "Den Hespel". De tocht werd goed bezocht, maar de snert viel helaas nogal tegen. Bij sommigen was de vuling maar magertjes.

De Algemene ledenvergadering werd bezocht door 55 leden. Els Scheepers en Anton Staps stellen zich opnieuw beschikbaar als bestuurslid.

Onder leiding van onze natuurgidsen werd in de loop van dit jaar 17 keer een ochtendwandeling gehouden. Deze worden druk bezocht, al gebeurt het nog wel eens dat mensen eerst op buienradar kijken en bij slechte vooruitzichten dan maar afzeggen. Ook buienradar heeft het wel eens fout! Onze gidsen vinden het fijn als er veel mensen meegaan met hun tochten en vertellen dan ook heel enthousiast over de natuur.

De fietsgidsen organiseerden drie prachtige fietstochten. De wind voerde de fietsers naar mooie streken!

Op 17 augustus was er de bustocht naar het Voorne's Duin nabij Rocanje. De bus zat helemaal vol en het werd een mooie dag! Na een heerlijke lunch was er ook nog een bezoek aan de heemtuin bij de Tennellaplas.

Er waren dit jaar 5 wandelingen waarbij de vogels en 4 wandelingen waarbij de vlinders de hoofdrol speelden.

In de Cammeleur werd 5 keer een foto- of dia presentatie gegeven en op 23 oktober was daar ook de film Wild! Deze avonden zijn zeer interessant en worden heel goed bezocht.

Het Hoefblad verscheen weer 4 keer. Hierin worden telkens de tochten op een leuke en sfeervolle manier beschreven. In Hoefblad 2 heeft Leo Reijnierse een jaarverslag van 2018 geschreven met een overzichtje van de broedresultaten van de uilen in-en rond Dongen. Ook de resultaten van de door ons geplaatste nestkastjes staan beschreven. Alle gegevens worden naar Sovon toegestuurd. En verder staat ons Hoefblad vol met interessante wetenswaardigheden!

Het bestuur kwam dit jaar 7 keer bijeen voor een vergadering om ook dit jaar goed te laten verlopen en waren zij aanwezig bij gebeurtenissen bij leden of verenigingen waar vertegenwoordiging van Ken en Geniet wenselijk was.

Er zijn weer veel veranderingen in de Kandoeltuin aangebracht, we hebben nu ook een echte bijenschans waar korven werden geplaatst voor bio bijen. Onze tuin wordt steeds mooier, de tuingroep is druk bezig met het maken van een moerashoek. Alle lof voor de tuingroep die hier elke week een halve dag druk in de weer is!

De laatste activiteit is natuurlijk traditioneel de kerstmorgen. Ook dit jaar weer in de aula van het Cambreur College. De opkomst is zoals altijd groot. Dit jaar werden er weer lootjes verkocht en onder genot van een hapje en een drankje kwamen er weer veel prijzen bij de mensen die het geluk hadden om een winnend lootje te bezitten. Hierbij werd ook 2019 afgesloten, een jaar waarop we kunnen terugkijken als zijnde zeer geslaagd!

Els Scheepers Secretaris

HALEN WE DE NATUUR BINNEN?

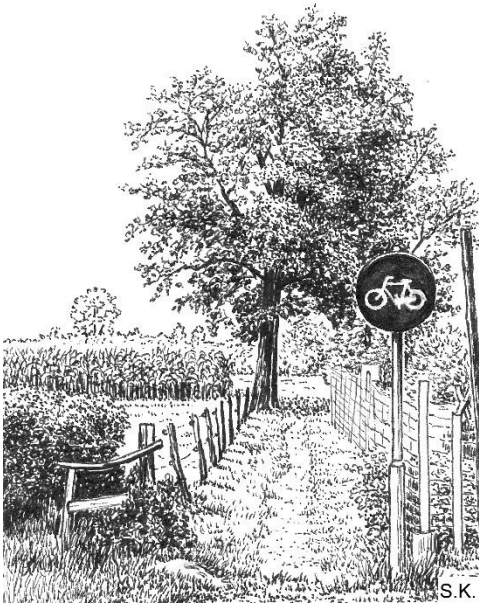
De wereld verandert van dag tot dag, mensen wilden lange tijd een grote tuin en een mooie voortuin, de bouwers en planners speelden daarop in.

Maar wat zie je tegenwoordig, veel voortuinen veranderen van weelderig groen in grintbakken, tegelvloeren of snippervelden, ik vrees dat dit ook voor veel achtertuinen geldt.

Toch vinden we het groen in de wijk erg belangrijk, wie geniet er niet van de weiden vol paardenbloemen, met madeliefjes en op sommige plaatsen met pinksterbloemen. Zijn we op vakantie in een

vakantiepark, dan vinden we het allemaal geweldig, die waterpartijen, de gezamenlijke achtertuinen, met veel vogels, vlinders en natuurlijk de konijntjes en eekhoorns.

Eigenlijk zou de opzet van wijken in moeten spelen op de wensen van mensen, tegenwoordig werken veel echtparen samen en is er minder tijd voor tuinonderhoud, dat is vaak de achterliggende reden van het verdwijnen van groen. Door veranderde omstandigheden lijkt de mens minder tijd te hebben voor onderhoud van de tuin. Begrijpelijk als je heel de week werkt met twee, dan moet je op zaterdag de boodschappen doen, de auto of vaak de auto's wassen en dan schiet tuinonderhoud erbij in.

Daarom is het misschien wel een optie, om eens te experimenteren met een wijk zoals we die zien op een vakantiepark. Dus met een gezamenlijke voortuin, van de gemeenschap en een gezamenlijke achtertuin. Voordeel meer openbaar groen, waar we samen veel plezier aan beleven en meer natuurlijk groen. Helemaal mooi zou dan ook nog zijn als we ook de auto op een groot parkeerterrein kunnen plaatsen. Dan wordt de wijk een klein natuurparadijs, met veel speelruimte voor mens en dier.

Maar voor het zover is, je moet iets te wensen hebben, kan het openbaar groen ook meer natuurlijk worden. Nu wordt er wekelijks gemaaid, dat zou best wat minder kunnen op sommige plaatsen, laat het gras gerust wat hoger worden en verwelkom de bloemen die uit zichzelf opkomen. Veel mensen zullen dit leuk vinden, wat meer variatie, daar waar het kan natuurlijk. Nu liggen er hele groene lakens, waar niemand gebruik van maakt. Met bloemen erin kunnen we ervan genieten en niet alleen wij, maar ook de insecten, waar het toch al niet goed mee gaat. Bijkomend voordeel is minder onderhoud, dus goedkoper werken. Daarbij als er meer bloemen, dus ook insecten komen, dan is daar ook de vogelwereld mee geholpen.

Kortom haal de natuur de bebouwde kom in, waar vroeger velden lagen staan nu huizen, zodoende is er al veel verloren gegaan. Veldleeuwerik, patrijs, vinken, mezen enz. hebben het veld moeten ruimen en dan hebben we het nog niet eens over de bijen, onze belangrijkste bestuivers. Op het platteland is er steeds minder ruimte voor insecten, we zien oranje velden, steeds meer plastic tunnels, kassen en hallen verrijzen in ons buitengebied, allemaal nodig voor onze economische groei. Maar laat ons niet vergeten zonder natuur, lees, insecten, bloemen, struiken en bomen, zonder dat, is er geen leven mogelijk.

Dat het kan, zien we in onder andere Dongen, daar ligt een fraaie vijverrand nabij het Jagersveld, er groeit van alles, nadat men de top laag heeft verwijderd. In 3 jaar tijd heeft men hier nog maar één keer hoeven

maaien, daar bloeit nu de pinksterbloem, de echte koekoeksbloem enz. Knotwilgen, enkele treurwilgen, de esdoorn en andere bomen maken het plaatje hier compleet, een plek om echt van te genieten.

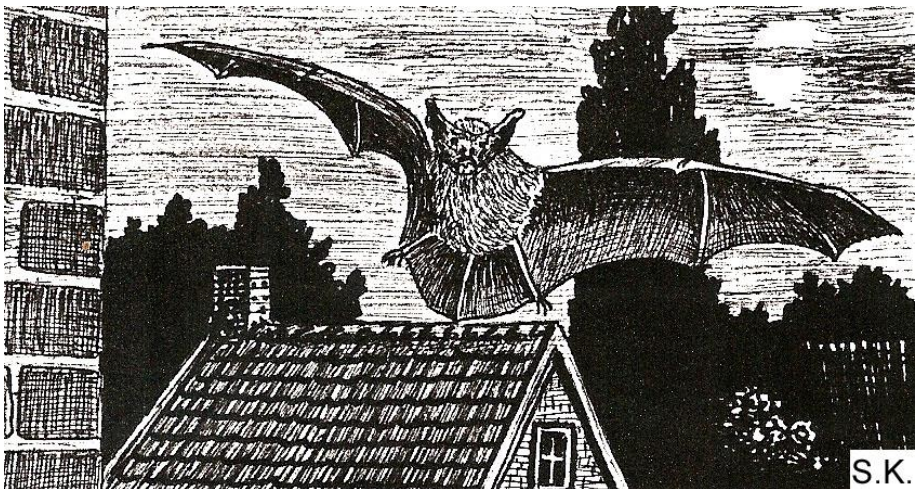
Als er groen vervangen moet worden, dan zou men kunnen kiezen voor natuurlijk groen. Struiken die hier in de Nederlandse natuur overal voor komen, zoals; meidoorn, sleedoorn, gaspeldoorn, maar ook vuilboom, wilde roos, haagbeuk enz. Deze struiken bieden een fraai aanzicht, geven beschutting, voedsel en nestgelegenheid voor vogels. Ook insecten als, bijen, hommels en vele soorten vlinders zijn er bij gebaat. En wij als mens mogen dan toekijken, naar de mooie bloei, het gedertel van vlinders, en luisteren naar de fraaie klanken van vele vogels.

Als de gemeente dit allemaal zou oppakken en wij het als bewoners omarmen, wat wordt het dan mooi in onze gemeente. Maar doet de gemeente het niet, dan kunt ook u een steentje bijdragen, plant eens een natuurstruik, zaai eens een bloemenweide in, hang eens een nestkastje op, of een insectenhotel, samen maken we onze woonomgeving tot een natuurparadijs.

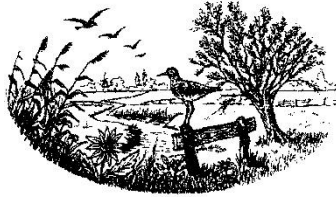
De gemeente |Dongen gaat binnenkort over tot een meer ecologisch beheer, zo komt er een ander maaibeleid. Ook wil men gedeelten van grote gazons omvormen tot bloemrijk graslans. Grote velden worden dan nog 1 keer per jaar gemaaid, zodat bloemen en kruiden een kans krijgen. Hier en daar wordt ook inheems plantmateriaal ingezaaid, zodat alles er wat fleuriger uit komt te zien. Niet alleen mensen zullen daar vrolijker van worden. Met name insecten zullen van dit beleid profiteren. Tja en als er meer insecten komen, dan reageren daar de vogels en dieren vanzelf op. Zo krijgen we meer biodiversiteit, gewoon in onze eigen woonplaats. Natuurlijk probeert men zo ook plagen te voorkomen. De processierups kent al vele natuurlijke vijanden, echter door te spuiten werden die ook onbedoeld bestreden. Nu plaats men een soort van nestkasten, met insecten die hun eitjes leggen in de processierupsen. Komen deze eitjes uit, dan vreten de larven de rups van binnen helemaal op. Hiermee wordt het verpoppen voorkomen en zullen er minder vlinders uitvliegen. Samen met Ken en Geniet heeft de gemeente zo'n 100 nestkasten opgehangen. Koolmezen en pimpelmezen lusten ook processierupsen en zijn prima [natuurlijke bestrijders](#). Bovendien weten deze pientere vogeltjes de rupsen beter op te sporen, als wij als mens. Ook zal de gemeente nog een groot aantal vleermuizenkasten op gaan hangen. Vleermuizen zullen dan hopelijk de nog uitvliegende vlinders wegvangen.

U ziet aan alle kanten wordt er ingezet op biologische bestrijding, het voorkomt plagen en de gifspuit kan dan naar het schroot.

Christ Grootzwagers

NATUURVERENIGING

KEN EN GENIET

LIDMAATSCHAP

De CONTRIBUTIE bedraagt voor leden € 17, - per jaar. Bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar wordt € 1,50 per maand berekend.

Jeugdleden (14-16 jaar), huisgenoten en 65-plussers betalen € 15 - per jaar; bij het aangaan van het lidmaatschap in de loop van het jaar betalen zij € 1,50 per maand.

De minimum donatie voor begunstigers bedraagt € 15, - per jaar, wanneer zij het verenigingsstijdschrift wensen te ontvangen.

CONTACTPERSONEN WERKGROEPEN:

Uilenwerkgroep:

uil@kenengeniet.nl

Thieu Verharen

Stevenshof 13, 's Gravenmoer

Tel. 0162-315480

Nestkasten verkoop:

Ad Leeggangers

Roeloff van Dalemstraat 50,

Dongen

Tel. 0162-313858

Vogelwerkgroep:

Nestkastencoördinator

vogel@kenengeniet.nl

Leo Reijnierse

Kard.v.Rossumstraat 52, Dongen

Tel. 0162-316475

Vlinderwerkgroep:

vlinder@kenengeniet.nl

Fia Grootzwagers

Schoolsticht 47

5102GD Dongen

tel.0162-517996

Natuurtuin Kandoel:

Peter Verschure

Groenstraat 11a, Dongen

Tel. 0162-313297

Misschien staat volgend Hoefblad wel uw foto op deze plek. Hebt u een leuke, mooie, grappige natuurfoto, stuur hem dan in voor 1 mei naar hoefblad@kenengeniet.nl en u weet delen is leuk.

Pimpelmees R. Commandeur

Smienten R. Commandeur

Vos Fia Grootzwagers

Eekhoorn Hanny Oerlemans

Keizerlibel F. Grootzwagers

Brandganzen Hanny Oerlemans

